

لحظه‌شماری برای دور جدید اعتراضات حامیان «بولسونارو»

دولت برزیل آمادهٔ مقاومت در برابر اعتراضات بیشتر هواداران ژائیر بولسونارو، رئیس‌جمهوری سابق، این کشور می‌شود که هجوم آخر هفته گذشته‌شان به کاخ ریاست‌جمهوری، شدیدترین حمله به نهادهای این کشور در دهه‌های اخیر بوده است. هم‌زمان با پدیدار شدن اعتراض‌هایی در رسانه‌های اجتماعی، هواداران بولسونارو که خواستار برگزاری تظاهرات جمعی در شهرهای برزیل و «پس گرفتن قدرت» شده‌اند، دولت رئیس‌جمهوری چپ‌گرا، لولویز ایناسیو لولا داسیلوا، اقدام‌های امنیتی را در سراسر کشور تقویت کرد. سازمان‌دهندگان این تظاهرات ضددولتی در هفته‌های اخیر در رسانه‌های اجتماعی خواستار بستن جاده‌ها و پالایشگاه‌ها، قطع خطوط انتقال برق و ایجاد هرج‌مرج به حدی شده‌اند که موجب کودتای نظامی برای لغو نتیجه انتخابات ماه اکتبر شود. انتخاباتی که در آن بولسونارو شکست خورد. روی کوستا، رئیس ستاد دولت لولا، پس از نشست هیئت دولت به رویترز گفت: «به دلیل اینکه اعلامیه‌های برگزاری تظاهرات دوباره دست‌به‌دست می‌شود، تمهیداتی اندیشیده‌ام… تا امنیت را در سراسر کشور بیش از پیش برقرار کنیم». ریگاردو کاپلی که به تازگی مقام فدرال مسئول برقراری امنیت عمومی در پایتخت شده است، گفت

سومین مجموعه اسناد محرمانه در اقامتگاه جو بایدن کشف شد

کاخ سفید زیر ذره‌بین

کرده است. برخی از این اسناد درست چند روز قبل از برگزاری انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره آمریکا کشف شد، اما تاکنون این موضوع رسانه‌ای نشده بود. سال گذشته، زمانی که پلیس فدرال ایالات متحده مجموعه‌ای از اسناد طبقه‌بندی‌شده را در اقامتگاه شخصی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا در فلوریدا پیدا کرد، بایدن رئیس‌جمهوری پیشین را متهم کرد که «غیرمسئولانه» عمل کرده است. با این حال، جو بایدن پس از کشف اولین مجموعه از اسناد محرمانه دولتی در دفتر کار سابق خود «از وجود اسناد محرمانه در دفتر کارش» اظهار «شگفتی» کرد.

کشف اسناد تازه بعد از شروع تحقیقات یک سرفرکنده‌گی سیاسی برای بایدن توصیف می‌شود، به این دلیل که هم‌زمان با تحقیقاتی درباره سوءمدیریت اسناد محرمانه توسط دونالد ترامپ اتفاق می‌افتد. جمهوری‌خواهان از کاخ سفید خواسته‌اند دفتر ثبت بازدیدکنندگان از خانه بایدن را علنی کند، اما کاخ سفید گفته چنین اقدامی را عملی خواهد کرد یا نه.

براساس محاسبه آسوشیتدپرس، بایدن از زمانی که به قدرت رسید تقریباً ۲۰۰ روز یا بیش از یک چهارم دوران ریاست‌جمهوری‌اش را در خانه خود در دلاور گذرانده است. ترامپ هم به‌خاطر نگهداری بیش از ۳۰۰ فایل طبقه‌بندی‌شده - از جمله اسناد حسری و فوق‌سری - در ویلایش مارالاگو در فلوریدا موضوع تحقیق است. خبر کشف اسناد محرمانه در دفتر سابق بایدن دوشنبه هفته پیش منتشر شد، اما اولین مجموعه اسناد در مؤسسه سابق بایدن (مرکز پن بایدن) وابسته به دانشگاه پنسیلوانیا در ماه نوامبر و در آستانه انتخابات میان‌دوره‌ای کنگره کشف شده بود.

وزیر دادگستری و دادستان کل ایالات متحده قبل از کشف سومین بسته اسناد محرمانه از تعیین یک مشاور ویژه برای بررسی اسناد محرمانه کشف‌شده در دفتر و اقامتگاه جو بایدن خبر داد. مریک کارلند گفته است که «ابرت هور» تحقیقات در این زمینه را بر عهده خواهد داشت. رابرت هور در دوران دونالد ترامپ دادستان کل ایالت مرلیند بود. تحقیقات مشابهی هم‌اکنون درباره اسناد کشف‌شده از اقامتگاه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری سابق آمریکا در جریان است. دادستان کل ایالات متحده گفت که رابرت هور درباره نگهداری اسناد دوران ریاست‌جمهوری باراک اوباما در اقامتگاه جو بایدن در ایالت دلاور و در دفتر کار سابق او در پڑوهشکده «پن بایدن» تحقیق خواهد کرد. منابع نزدیک به این پرونده که با شبکه سی‌بی‌اس صحبت کرده‌اند، می‌گویند تحقیقات وزارت دادگستری تاکنون شامل مصاحبه با چند شاهد بوده که از

همه نیروهای امنیتی برای جلوگیری از برگزاری تظاهرات، بسیج شده‌اند و دیگر شورش‌ها تکرار نخواهد شد. کاپلی در نشستی خبری گفت: «کسانی که در انتخابات شکست خوردند و می‌کشند بحران ایجادکنند، موفق نخواهند شد». لولا هفته گذشته گفت کسانی که در حمله اخیر دست داشتند، حق دفاع از خود را خواهند داشت، اما اگر ثابت شود خطاکارند، مجازات می‌شوند. او همچنین از بولسونارو بابت نپذیرفتن نتیجه انتخابات انتقاد کرد و کسانی را که به ساختمان‌های دولتی در برازیلیا حمله و آنها را تخریب کردند، «دیوانه» خواند. تاکنون ۷۲۷ نفر از بیش از هزارو ۵۰۰ نفری که در شورش‌های اخیر شرکت داشتند، زندانی شده‌اند. طبق بیانیه پلیس فدرال، حدود ۶۰۰ نفر از آنان که عمدتاً افراد مسن‌تر، بیماران و والدین کودکان کم‌سن‌وسال بوده‌اند، به «دلایل بشردوستانه» آزاد شده‌اند. الکساندر دمورانس، قاضی دیوان عالی، حکم ممنوعیت قانونی بستن خیابان‌ها را صادر کرد. اقدامی که تظاهرات‌کنندگان ضددولتی از آن برای ایجاد اختلال اقتصادی استفاده کرده‌اند. او همچنین به مقام‌های محلی دستور داد از حمله به ساختمان‌های دولتی جلوگیری کنند. این قاضی همچنین با درخواست دولت مبنی بر جریمه شرکت‌هایی که معلوم شود حامی مالی تدارکات برگزاری

تظاهرات، بستن خیابان‌های عمومی و حمله به ساختمان‌های دولتی‌اند، موافقت کرد. دیوان عالی همچنین حکم مورانس را برای بازداشت اندرسون تورس، وزیر دادگستری سابق بولسونارو که بر امنیت عمومی در برازیلیا نظارت داشت، تأیید کرده است. مورانس اتهام «سهل‌انگاری و تبانی» به تورس زد. تورس بابت کوتاهی در جلوگیری از آشوب‌های یکشنبه برکنار شد و طبق ادعای مندرج در حکم بازداشت، او با معترضانی که تحت حفاظت پلیس به سوی مرکز پایتخت راهپیمایی کردند، همدست بود. دادگاه همچنین حکم ۹۰ روز برکناری ایائینس روجا، فرماندار برزیل و رئیس‌نیشین تورس را تأیید کرد. دادستان عمومی همچنین در پی مسدودکردن دارایی‌های بولسونارو بوده است. هزاران هوادار بولسونارو، روز هشتم ژانویه به پایتخت یورش بردند و دفتر دیوان عالی، کنگره و ریاست‌جمهوری را غارت کردند که بدترین حمله به نهادهای دموکراتیک از پایان دیکتاتوری نظامی در سال ۱۹۸۵ بود. بولسونارو که ۴۸ ساعت قبل از پایان‌یافتن دوران ریاست‌جمهوری‌اش، برزیل را ترک کرد و هنوز شکست در برابر لولا در انتخابات اکتبر را نپذیرفته است، از محل استقرار خود در فلوریدا به رسانه‌های اجتماعی گفت قصد دارد به دلایل پزشکی زودتر از موعدی که برنامه‌ریزی شده بود، به برزیل

نحوه مدیریت اسناد محرمانه اطلاع دارند.

مریک گالند همچنین اظهار کرد که مشاور ویژه بررسی خواهد کرد که آیا شخصی یا نهادی قانون را در این زمینه نقض کرده است یا خیر. کاخ سفید هم اعلام کرد، خود را متعهد می‌داند که با این تحقیقات به‌طور کامل همکاری کند. ریچارد ساوبر، وکیل کاخ سفید در بیانیه‌ای گفت: «ما مطمئن هستیم که بررسی کامل نشان می‌دهد که این اسناد به‌طور ناخواسته و سهوی در اینجا قرار داده شده‌اند». با تعیین مشاور ویژه برای پرونده اسناد کشف‌شده در دفتر و اقامتگاه جو بایدن، قرار دارد تا مشخص شود آیا اسناد تازه حاوی مطالبی بوده است که بتواند امنیت ملی آمریکا را به خطر بیندازد یا نه.

کوبین مک‌کارتی، رئیس‌جمهوری‌خواه مجلس نمایندگان نیز درباره زمان‌بندی افشای وجود این اسناد ابراز نگرانی کرده است: «آنها پیش از انتخابات میان‌دوره‌ای از این ماجرا خبر

داشتند، اما آنها را از مردم آمریکا پنهان کردند».

اما ران پی‌یر، سخنگوی کاخ سفید، در پاسخ به سؤال یک خبرنگار در این خصوص که آیا افشاشدن این اتفاق در زمان رخ‌دادنش با هدف محافظت از رئیس‌جمهور آمریکا در برابر آسیب‌های سیاسی بوده است، گفت: «این روایت شما از قضیه است. من در این خصوص واضح صحبت کرده‌ام و در چند روز گذشته چندین بار به همین سؤالی که با نسخه‌های مختلف مطرح شد، پاسخ داده‌ام. ببینید، من می‌خواهم خیلی واضح بگویم، در اینجا یک فرایند وجود دارد، ما به آن فرایند احترام می‌گذاریم». ژان پی‌یر در پاسخ به این سؤال که آیا کارمندان کاخ سفید در یک برنامه تدوین استراتژی برای تعیین زمان افشای این اتفاق دخیل بوده‌اند، پاسخ داد: «خیر». اسناد جدید از اقامتگاه بایدن در حالی یافت شده که سخنگوی کاخ سفید اعلام کرده بود جست‌وجو برای یافتن اسناد محرمانه پایان یافته است.

گمانه‌زنی‌ها درخصوص استعغای وزیر دفاع آلمان از سمت خود، یک سخنگوی وزارت دفاع آلمان، گزارش بیلد و زود دوپچه را شایعه دانست و گفت که دراین‌باره اظهارنظر نمی‌کند. با این حال، بیلد با ارائه جزئیاتی بیشتر در این خصوص، دلیل استعغای کریستینه لامبرشت از مقام خود در وزارت دفاع آلمان را ضرورت بازسازی دوباره این وزارتخانه دانست. بر پایه این گزارش، هم‌اکنون در محافل دولتی آلمان و همچنین حزب سوسیال‌دموکرات، رایزنی درخصوص جانشین احتمالی کریستینه لامبرشت در جریان است. آن‌گونه که برخی منابع خبر داده‌اند، افا هوگل، کمیسار پارلمانی نیروهای مسلح، از حزب سوسیال‌دموکرات از شانسن بالایی برای تصدی مقام وزارت دفاع آلمان برخوردار است. فشارها بر کریستینه لامبرشت از زمان انتشار پیام سال نوی میلادی‌ای افزایش یافت؛ به طوری که رسانه‌ها و اپوزیسیون دولت ائتلافی، خواستار کناره‌گیری او از این سمت شدند. این پیام ویدئویی بحث‌برانگیز، وزیر دفاع آلمان، ایستاده در میدانی در شهر برلین در حالی که در پس‌زمینه او تصاویر آتش‌بازی دیده و صدای ترقه شنیده می‌شود، درباره حمله نظامی روسیه به اوکراین و جنگی که در اروپا پیش‌تر در جریان است، صحبت می‌کند. او این جملات را گفت: «سال نوراً در حالی در کنار خانواده و دوستانمان جشن می‌گیریم که می‌دانم همه

نمی‌توانند این‌کار را انجام دهند». لامبرشت همچنین افزود که جنگ جاری در اوکراین، او را شدیداً تحت تأثیر قرار داده و البته در این میان با افراد جالبی آشنا شده است. منتقدان او و دولت ائتلافی اما این پیام را «نامناسب»، «مغایر اصول» و «ناقض اعتبار ارتش» خواندند. در پی بالاگرفتن انتقاده‌ا، سخنگوی وزارت دفاع آلمان در یک کنفرانس مطبوعاتی گفت که این ویدئو تنها در صفحه شخصی وزیر دفاع منتشر شده

و ازاین‌رو، یک پیام رسمی نیست. با وجود این ادامه و حتی تشدید انتقاده‌ا از لامبرشت گویای آن بوده که این موضوع‌گیری، چندان منتقدان را قانع نکرد. حال، منابع معتبر در آلمان در حالی از استعغای قریب‌الوقوع وزیر دفاع این کشور خبر می‌دهند که این وزارتخانه در ماه‌های گذشته به دلیل آنچه از سوی منتقدان، ناتوانی در تأمین تسلیحاتی و ترمیم ضعف لجستیکی و تجهیزات نظامی نامیده شده، به شدت تحت فشار قرار داشت.

با این‌حال، اولاف شولتس، صدراعظم آلمان، در گفت‌وگویی با حمایت تمام‌قد از لامبرشت، او را به عنوان «وزیر دفاع طراز اول» معرفی کرده بود. کریستینه لامبرشت از حزب سوسیال‌دموکرات، متولد سال ۱۹۶۵ است و پیش‌تر، در کابینه آنکلا مرکل، صدراعظم سابق آلمان، عهده‌دار وزارت دادگستری و همچنین وزارت خانواده، زنان، جوانان و سالمندان بود.

بازگردد. بولسونارو در صریح‌ترین حمله علنی به مشروعیت انتخابات که بعد از شکست در آن انجام داد، با انتشار ویدئویی در رسانه‌های اجتماعی گفت لولا در رأی‌گیری شکست خورده بود. این پست سپس به‌سرعت حذف شد. رئیس‌جمهوری سابق که لولا را به شعله‌ورکردن اعتراضات متهم کرده است، از شورش‌های یکشنبه حرفی نزد. سناتور فلاویو بولسونارو، پسر بولسونارو، گفته است این خشونت‌ها را نمی‌توان به گردن او انداخت، چون اظهارنظرهای علنی او خیلی محدود بوده است. تورس نیز در زمان شورش‌ها در شهر نبود و اوایل ژانویه از طریق هوایی به فلوریدا رفته بود. او در توئیتز گفت همیشه گفته بود از اورلانودو، محل گذراندن تعطیلات به‌همراه خانواده‌اش، به برزیل بازمی‌گردد و خود را تسلیم می‌کند. مورانس همچنین حکم بازداشت فابیو آگوستو ویه‌را، رئیس پلیس نظامی برزیل، یکی از چند مقام مسئول حفاظت از ساختمان‌های دولت در برازیلیا را صادر کرد. مقام‌ها روز دوشنبه نظم را دوباره در برازیلیا برقرار کردند و سربازان کمب بیرون مقرهای ارتش و محل تجمع هواداران بولسونارو و خواهان کودتای نظامی را برچیدند. پلیس بیش از هزار نفر را دستگیر کرده است و تحت بازجویی قرار دراند.

در حوالی میدان سرخ

تاریک و روشن بحران اوکراین

احمد خوشبته

استاد دانشگاه دوستی ملل روسیه

سال ۲۰۲۲ با مذاکرات سه‌گانه روسیه و غرب (ایالات متحده، ناتو و اتحادیه اروپا) آغاز شد، روندی که نهایتاً نگرانی‌های مسکو را برطرف نکرد و حتی گفت‌وگوهای بی‌دریی مکرون، شولتز و پوتین هم نتوانست از ورود به یک منازعه پیچیده جلوگیری کند. اکنون ۲۲۶ روز است که نظام بین‌الملل آشفته‌ترین وضعیت پس از جنگ جهانی دوم را تجربه می‌کند؛ شرایطی که به‌مراتب بغرنج‌تر از جنگ سرد و حتی بحران موشکی کوباست تا سناریوهای متفاوتی را پیش‌روی ناظران قرار دهد. پارسال که با مذاکره شروع شد، به نبرد نیابتی میان مسکو و واشنگتن و البته روسیه و اوکراین رسید، حال این نگرانی وجود دارد که در تاریخ‌ترین سنسار،و، امسال که با تداوم این منازعه پس از ۱۰ ماه آغاز شده است، به‌سوی یک جنگ تمام‌عیار برسد و نظام بین‌الملل، منازعه جهانی دیگری را این‌بار در دوقطبی روسیه – ناتو تجربه کند، اما دیپلماسی همچنان تنها امید و گزینه برون‌رفت از این بن‌بست است؛ اگرچه هیچ اشتراکی حتی حداقلی در خوانش طرفین وجود ندارد. به یاد باوریم سال گذشته این بحران هنگامی شعله‌ور شد که مسکو کی‌یف را متهم به عدم پایبندی به توافق مینسک ۲ درباره وضعیت مناطق دونتسک و لوگانسک کرد

و از سویی عضویت اوکراین در ناتو را خلاف توافق ۱۹۹۷ دانست. اکنون وضعیت بسیار پیچیده‌تر شده است؛ روسیه نه فقط دونتسک و لوگانسک، حتی خرسون و زاپاروژیا را نیز جزء قلمرو خویش می‌داند؛ زلنسکی هم که در نشست ج ۲۰ صراحتاً تأکید کرد که توافق مینسک ۳ وجود نداشت. از سوی دیگر درحالی‌که هنوز وضعیت اوکراین مشخص نیست، سوئد و فنلاند هم بی‌طرفی را کنار گذاشته و در مسیر ناتو پیش‌رفته‌اند، نیروهای روسیه در خاک اوکراین هستند، ارتش اوکراین هم مجبزه به سامانه موشکی هیمارس آمریکایی در کنار پدافند پاتریوت شده است؛ بنابراین دیگر نه از توافق ۱۹۹۷ که معماری امنیتی اروپا پس از فروپاشی شوروی میان روسیه و ناتو را رقم زد چیزی باقی مانده است و نه از اجرای توافقات کرملین و کاخ سفید در محدودیت موشک‌های میان‌برد و کوتاه‌برد. در سالی که گذشت، روسیه با پیشی‌گرفتن از ایران، سوریه و کره شمالی بیشترین تحریم‌ها علیه اشخاص حقیقی و حقوقی را به خود اختصاص داد. تاکنون ۹ بسته تحریمی علیه روسیه به تصویب رسیده است که بخش‌های مختلف اقتصاد این کشور و البته طرف‌های گسترده‌ای از بازرگانان، سیاست‌مداران و البته مقامات را شامل می‌شود؛ تحریم‌هایی که البته با وجود تمام فشارها همچنان موفق نشده است مطابق خواسته غرب. رفتار روسیه را متوقف کند و البته درعین‌حال تأثیر منفی آن بر اقتصاد اروپا نیز پوشیده نیست، البته هویداست که پس از ۲۰۱۴، هم غرب چنین روزی را محاسبه می‌کرد و خود را برای تحریم‌های گسترده علیه روسیه آماده کرده بود که تأثیر منفی آن را به حداقل نسبی برساند و هم روسیه چنین شرایطی را محاسبه می‌کرد و وابستگی اقتصاد خود به دلار و یورو را به حداقل نسبی رسانده بود؛ باوجوداین این فشارهای اقتصادی و البته حوزه انرژی برای هیچ‌یک از طرفین مطلوب نیست.

آنچه مسلم است، بحران اوکراین حتی اگر با بهترین سناریو نیز پایان یابد، بدترین سناریوها برای روسیه، اوکراین و اتحادیه اروپا رقم خورده است؛ شطرنجی که به نظر می‌رسد دموکرات‌ها به رهبری بایدن خیلی حساب‌شده مهره‌چینی کردند تا روسیه را در انزواوی جدی در یوروآتلانتیک قرار دهند و شکاف بسیار عمیقی در روابط مسکو و بروکسل ایجاد کنند تا پایانی باشد بر دوران طلایی روابط روسیه و اروپا در دوران ترامپ. با وجود این به نظر می‌رسد آمریکایی‌ها اگرچه موفق شدند روسیه را در یوروآتلانتیک منزوی کنند اما محاسبات آنها در نظم جدید منطقه خنثی‌ریمانه مطابق سناریو مطلوبشان پیش نرفت. ریاض که شریک سترو واشنگتن بود، ترجیح داد برای کسب منافع ملی حدانگیزی، سیاست خارجی جسعی چندجانبه‌گرایی را پیش بگیرد و در حوزه انرژی سیاست‌ها روسیه را آمریکا ترجیح دهد. ترکیه هم اگرچه عضو ناتو است اما شرایط را مناسب دید تا حدانگتر منافع اقتصادی را از آن خود کند و البته همان‌طورکه انتظار می‌رفت، همکاری‌های نظامی مسکو-تهران نیز گسترش پیدا کرد. اجازه بدهید بار دیگر به میدان نبرد برگردیم؛ انتظار می‌رود پس از عبور از یخبندان زمستان، طرفین تلاش مضاعفی برای پیشروی‌ها داشته باشند. به نظر می‌رسد مسکو به دنبال این است تا به این واسطه کی‌یف را پای میز مذاکره بکشاند و در مقابل کی‌یف درصد است تا در میدان جنگ کار بزرگ است که آیا کی‌یف ممکن است با توسل به سامانه موشکی هیمارس قصد ورود جنگ به کریمه را هم داشته باشد؛ موضوعی که می‌تواند ابعاد تازه و البته شسته سناریوهای خطرناکی از جمله واکنش هسته‌ای روسیه را به دنبال داشته باشد.